

1. pielikums

Latviešu valoda

Saturs

Sasniedzamo rezultātu jeb valodas prasmes aprakstu izveides princips

1. Sasniedzamie rezultāti mācību satura jomā *Latviešu valoda*

1.1. Sasniedzamo rezultātu apraksts pamata līmeņa 1.pakāpē (A1)

1.2. Gramatika atbilstoši pamata līmeņa 1.pakāpei (A1)

1.3. Sasniedzamo rezultātu apraksts pamata līmeņa 2.pakāpē (A2)

1.4. Gramatika atbilstoši pamata līmeņa 2.pakāpei (A2)

1.5. Sasniedzamo rezultātu apraksts vidējā līmeņa 1.pakāpē (B1)

1.6. Gramatika atbilstoši vidējā līmeņa 1.pakāpei (B1)

1.7. Sasniedzamo rezultātu apraksts vidējā līmeņa 2.pakāpē (B2)

1.8. Gramatika atbilstoši vidējā līmeņa 2.pakāpei (B2)

2. Konkrēta temata sniedzamo rezultātu apraksta izveides paraugs

3. Svarīgākie tekstu veidi atbilstoši pamata un vidējam līmenim

Avoti un svarīgākā izmantojamā literatūra

Sasniedzamo rezultātu jeb valodas prasmes aprakstu izveides princips

Respektējot valodas apguves mērķauditoriju, valodas apguves formu un apjoma dažādību diasporā, sasniedzamie rezultāti jeb valodas prasmes apraksti izstrādāti, lai būtu lietojami pēc iespējas plašāk, piemērojot tos katram skolēnam. Valodas prasmes apraksti veidoti, par pamatu izmantojot Eiropas valodu apguves līmeņu sistēmu.

Pamatdokuments ir *Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana* (turpmāk – EKP). Minētais dokuments latviešu valodā pieejams Latviešu valodas aģentūras vietnē: www.valoda.lv.

Latvijā patlaban ir izstrādāti latviešu valodas līmeņu apraksti pieaugušajiem. (Šalme A., Auziņa I. *Latviešu valodas prasmes līmeņi: pamatlīmenis A1, A2, vidējais līmenis B1, B2*. Rīga, Latviešu valodas aģentūra, 2016.)

Līmenis	Raksturojums	Līmeņu apzīmējumi
Augstākais brīvi pārvalda valodu	Pilnībā pārvalda valodu	C2
	Profesionāli pārvalda valodu	C1
Vidējais patstāvīgi spēj lietot valodu	Progresīvais sliekšņa līmenis	B2
	Sliekšņa līmenis	B1
Pamata elementāra valodas prasme	Pirmsliekšņa līmenis	A2
	Izdzīvošanas līmenis	A1

Vadlīnijās ir sasniedzamo rezultātu apraksti, sākot no pamata līmeņa 1.pakāpes (A1) līdz vidējā līmeņa 2.pakāpei (B2).

Skaidrības labad jāmin, ka ar valodas apguvi saistītajos materiālos tiek piedāvāts arī pirmslīmeņa – A0 (angļu val. *Pre-A1*) – apraksts. To visbiežāk izmanto mācību programmās, lai aprakstītu pašas vienkāršākās prasmes svešvalodas apguves sākuma posmā skolēniem bez priekšzināšanām. Šajā līmenī sasniedzamie rezultāti ir minimāli, galvenokārt tikai lasīšanas un klausīšanās prasmē. Tāpēc vadlīnijās A0 sasniedzamie rezultāti nav aprakstīti.

Valodas prasme ir saistīta ne tikai ar valodas kompetenci, bet arī ar dzīves pieredzi. Tā kā diasporas nedēļas nogales skolās (arī vasaras vidusskolās) galvenokārt mācās bērni un pusaudži, kā arī ņemot vērā valodas līmeņu aprakstus, bērni un jaunieši līdz apt. 14–15 gadiem spēj īstenot prasības līdz vidējā līmeņa 2.pakāpei (B2). Augstākajam valodas prasmes līmenim izvirzītās prasības kopumā varētu sasniegt jaunieši, sākot no apt. 16 gadu vecuma.

Ja valodu apgūst jaunieši vecumā pēc 15 gadiem un viņu valodas prasmes līmenis ir augstāks par B2, tad sasniedzamo rezultātu noteikšanai var izmantot pieaugušam valodas apgūvējam veidoto materiālu – A. Šalme, I. Auziņa. „Latviešu valodas prasmes līmeņi: augstākais līmenis C1, C2. Vadlīnijas.” (LVA, 2016).

Katra nākamā līmeņa sasniedzamo rezultātu un gramatikas aprakstā netiek atkārtots iepriekš sasniedzamais.

1. Sasniedzamie rezultāti mācību satura jomā *Latviešu valoda*

1.1. Sasniedzamo rezultātu apraksts pamata līmeņa 1. pakāpe (A1)

Lasītprasme

A1	<p>Saprot vienkāršus tekstus (ar īsiem teikumiem un frāzēm), kuru tematika ir saistīta ar personisko jomu (ģimeni, tuvākajiem draugiem), pieredzi (piem., nedēļas nogales skolā, Latvijas apmeklējuma laikā u.tml.), pazīstamiem cilvēkiem, lietām, parādībām.</p> <p>Saprot tekstus, kuri atbilst svarīgākajām vajadzībām un paša interesēm (piem., uzrakstu kādā vietā Latvijā, kad to apmeklējis; frāzes, īsus noteikumus, kas ir izmantoti nedēļas nogales skolā u.c.).</p> <p>Spēj izlasīt un saprast apjomā īsus tekstus (uzrakstu, virsrakstu, informāciju afišā, īsā reklāmā, katalogā, apsveikumā, personiskā zīmītē, īsziņā, e-pastā).</p> <p>Labāk saprot tekstu, ja tas ir papildināts ar attēliem (piemēram, grāmatu, kurā ir īsi, vienkārši teksti ar pazīstamiem vārdiem un kurā teksta saturu, vārdu nozīmi ilustrē attēli).</p> <p>Spēj izlasīt un saprast atsevišķus vārdus un vienkāršas struktūras tekstus – frāzes, vārdu savienojumus, vienkāršus nepaplašinātus teikumus (piemēram, <i>Zēns dzīvo Latvijā, Ziemā Latvijā ir balts sniegs, Lācim garšo medus, Klausies uzmanīgi!, Lasi teikumu!</i> u.tml.).</p> <p>Lasītajā tekstā spēj atrast svarīgāko informāciju – kas, ko dara, kur, kad.</p>
-----------	---

Klausīšanās prasme

A1	<p>Saprot informāciju, kas saistīta ar pazīstamām situācijām un ir bieži dzirdēta (piem., deju kolektīva vadītāja norādījumus; vecāku jautājumus mājās; skolotāja jautājumus stundā u.tml.).</p> <p>Uztver un saprot lēnā tempā skaidri izrunātus vārdus, frāzes un īsus, vienkāršus tekstus.</p> <p>Saprot svarīgāko informāciju īsos paziņojumos vai norādēs (piemēram, mācību stundā, sabiedriskajā transportā, stacijā, autoostā, veikalā u.tml.), kur ir skaidri un precīzi nosaukta vieta, laiks, skaitļi, virzieni.</p> <p>Visbiežāk saprot atsevišķus vārdus, īsas, bieži dzirdētas frāzes.</p> <p>Labāk uztver un saprot monologu vai īsu dialogu, kurā var skaidri izšķirt runātājus.</p> <p>Konteksts un attēli palīdz saprast dzirdamo tekstu.</p> <p>Dzirdētā uztveri atvieglo pauzes runātajā tekstā. Nereti nepieciešams runāto tekstu periodiski atkārtot.</p>
-----------	--

Runātprasme

A1	<p>Prot īsi atbildēt uz vienkāršiem jautājumiem par sevi, saviem ģimenes locekļiem, dzīvesvietu, svarīgākajām darbībām ikdienā (piemēram, <i>Kur tu dzīvo? Es dzīvoju Londonā. Kāda profesija ir tavai mammai? Mamma ir ārste.</i> u.tml.).</p> <p>Prot nosaukt un īsi aprakstīt (ar vienu vai diviem vārdiem) pazīstamus priekšmetus, parādības, cilvēkus un darbības (piemēram, <i>Tas ir mans kaķis. Māja ir liela un skaista. Man ir gaiši mati.</i> u.tml.).</p> <p>Prot īsi formulēt savu attieksmi (piemēram, <i>Man patīk zīmēt. Man nepatīk auksts laiks. Es gribu saldējumu. Es negribu iet uz skolu.</i> u.tml.).</p> <p>Lieto īsus, vienkāršus teikumus, visbiežāk iemācītas frāzes, tai skaitā svarīgākās pieklājības frāzes (piemēram, <i>Labdien, skolotāj! Uz redzēšanos! Lūdzu, dodiet man... Lūdzu, palīdzi man!</i> u.tml.).</p> <p>Prot uzdot vienkāršus, īsus jautājumus, kas saistīti ar personiskām vajadzībām (piemēram, noskaidrot laiku, vietu, cenu u.tml.: <i>Kur ir stacija? Cik maksā šokolāde? Cikos būs koncerts?</i>).</p> <p>Lieto īsus vienkāršus teikumus un iemācītas frāzes.</p> <p>Runā lēni, bieži vajadzīgs sarunas partnera atbalsts.</p>
-----------	---

Rakstītprasme

A1	<p>Izprot atbilstību starp skaņām un burtu rakstību. Lieto visus latviešu valodas alfabēta burtus. Prot iespiesto tekstu atveidot rakstiski.</p> <p>Prot uzrakstīt īsu pamatinformāciju par sevi (savu vārdu, uzvārdu, adresi u.tml.).</p> <p>Prot uzrakstīt īsus vārdu savienojumus vai nepaplašinātus teikumus, kuros var izmantot iemācītas standartfrāzes (ielūgumu, apsveikumu, personisku zīmīti).</p>
-----------	--

1.2. Gramatika atbilstoši pamata līmeņa 1. pakāpei (A1)

Latviešu valodas prasmes pamata līmeņa A1 gramatikas kopsavilkumā ietvertas tēmas, kuras jā māca valodas apguves sākumposmā:

- 1) skaņu mācība (latviešu valodas skaņas un burti),
- 2) gramatika (vārdu un teikuma mācība),
- 3) pieturzīmju mācība (interpunkcija),
- 4) pareizrakstība (ortogrāfija).

A1 līmenī skolēniem nevajadzētu mācīt gramatiskās kategorijas. Gramatiku vēlams apgūt praktiski, dažādās konstrukcijās, kas nepieciešamas saziņai.

Tēmas	Piemēri
SKAŅAS UN BURTI	
Latviešu valodas alfabēts. Burtu nosaukumi:	a, ā, b (bē), c (cē), č (čē); d (dē), e, ē, f (ef), g (gā), ģ (ģē), h (hā), i, ī, j (jē), k (kā), ķ (ķē), l (el), ļ (eļ), m (em), n (en), o, p (pē), r (er), s (es), t (tē), u, ū, v (vē), z (zē), ž (žē)
Burtu rakstība – drukātie burti un rakstītie burti	A, a; Ā, ā; B, b; C, c; Č, č; D, d; E, e; Ē, ē; F, f; G, g; Ģ, ģ; H, h; I, i; Ī, ī; J, j; K, k; Ķ, ķ; L, l; Ļ, ļ; M, m; N, n; O, o; P, p; R, r; S, s; T, t; U, u; Ū, ū; V, v; Z, z; Ž, ž
Burti, kas apzīmē dažādas skaņas:	o <ul style="list-style-type: none"> – īsais patskanis, piem., <i>novembris</i> – garais patskanis, piem., <i>opera</i> – divskanis, piem., <i>roka</i>
Burti, kas apzīmē skaņu dz un dž:	Piem., <i>dziesma</i> Piem., <i>džemperis</i>
Burti, kas apzīmē divskaņus:	<i>ie – iela;</i> <i>ei – meita;</i> <i>au – saule;</i> <i>o – ozols;</i> <i>ui – puika</i>

LATVIEŠU VALODAS SKAŅAS	
PATSKAŅI	
Īsie patskaņi:	<i>a, e, i, u, o</i>
Garie patskaņi:	<i>ā, ē, ī, ū, o</i>
Patskaņa garuma ietekme uz vārda nozīmi:	Piem., <i>kazas – kāzas; pīle – pīle; sals – sāls</i>

DIVSKAŅI	
<i>ai</i> <i>au</i> <i>ei</i> <i>ie</i> <i>o</i> <i>ui</i>	Piem., <i>laiks</i> Piem., <i>auksts</i> Piem., <i>meita</i> Piem., <i>ielā</i> Piem., <i>olā</i> Piem., <i>puika</i>
LĪDZSKAŅI	<i>b, c, č, d, f, g, ģ, h, j, k, ķ, l, ļ, m, n, ņ, p, r, s, š, t, v, z, ž, dz, dž</i>
<i>ļ, ķ, ģ, ņ, j</i> izruna	Piem., <i>ļoti, ķert, apģērbs, ņemt, jūra</i>
<i>š, ž, č, dž</i> izruna	Piem., <i>šeit, naži, četri, džemperis</i>

VĀRDA UZSVARS	
Pirmās zilbes uzsvars	Piem., <i>māsa, māja, vecmāmiņa, veikals</i>
Vārdi ar uzsvērtu otro, trešo vai ceturto zilbi	Piem., <i>Labrīt! Labdien! Labvakar! Paldies! Pusviens. Pustrijos. Vienalga. Tepat. Gandrīz.</i>

TEIKUMA INTONĀCIJA	
Jautājuma teikumu intonācija	Piem., <i>Vai mēs iesim uz kino?</i>

VĀRDŠĶIRAS UN TO LIETOJUMS

VĀRDŠĶIRAS	PIEMĒRI
LIETVĀRDS	
1., 2., 4. un 5. deklinācijas lietvārdu locīšana vienskaitlī un daudzskaitlī	<p>1. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>koks, tēvs, ceļš, vējš</i></p> <p>2. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>kuģis, brālis, kaķis</i></p> <p>3. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>māja, māsa, diena</i></p> <p>4. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>krūze, klase, upe</i></p> <p>Lietvārds ģenitīvā saskaņojumā ar lietvārdu: piem., (kāds?) <i>grāmatu veikals, (kāda?) koka māja, (kāds?) Dabas muzejs</i></p> <p>piem., (kā?) <i>tēva māja, (kā?) drauga dzīvoklis, (kā?) māsas grāmata</i></p> <p>Lietvārds datīvā saskaņojumā ar darbības vārdiem <i>būt, patikt, garšot, sāpēt:</i></p> <p>piem., <i>mātei ir; tēvam patīk; mātai sāp; brālim garšo.</i></p> <p>Lietvārds akuzatīvā saskaņojumā ar darbības vārda personas formu: piem., <i>Es pārku (ko?) maizi. Tu/viņš/viņa/viņi/viņas spēlē (ko?) tenisu. Mēs lasām (ko?) grāmatu.</i></p> <p>Lietvārds lokatīvā, piem., <i>vakarā – vakaros, pavasarī – pavasaros, vasarā – vasarās, upē – upēs</i></p>
Lietvārdi, kurus lieto tikai daudzskaitlī	Piem., <i>durvis, lauki, svētki, brokastis</i>
Īpašvārdi un uzrunas formas	Piem., <i>Jāni! Anna! Ilze!</i>
DARBĪBAS VĀRDS	
Darbības vārda <i>būt</i> locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>Es esmu studente. Tu būsi ārsts. Viņš bija ceļojumā. Meitenēm ir grāmatas.</i>
Darbības vārda <i>iet</i> locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>Es eju uz darbu. Tu gāji pie ārsta. Viņa ies mājās.</i>
2. konjugācijas darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>spēlēt, strādāt, studēt, dzīvot, garšot: Es spēlēju tenisu. Tu strādāji dārzā. Viņš studēs augstskolā. Mēs dzīvojam pilsētā. Man garšo saldējums.</i>

3. konjugācijas darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>gribēt, dziedāt, lasīt, rakstīt, sāpēt:</i> <i>Es gribu ēst. Tu lasīji grāmatu. Viņš rakstīs vēstuli. Jūs dziedat korī. Māsai sāp kakls.</i>
1. konjugācijas darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>braukt, pirkt, ēst, dzert, prast, nākt, patikt:</i> <i>Es pārku maizi. Tu proti zīmēt. Mēs brauksim mājās. Brālim patīk teātris.</i>
Noliegto darbības vārdu lietošana	Piem., <i>Es nedzeru kafiju. Viņš nerunā latviski.</i>
ĪPAŠĪBAS VĀRDS	
Nenoteikto īpašības vārdu saskaņošana ar 1., 2., 4. un 5. deklinācijas lietvārdiem	Piem., <i>Tas ir mazs koks. Pilsētā ir lielas mājas. Tā nav interesanta grāmata.</i>
VIETNIEKVĀRDS	
Personas vietniekvārdi	Piem., <i>Es klausos mūziku. Tev negaršo saldējums. Viņai patīk lasīt.</i>
Norādāmie vietniekvārdi nominatīvā saskaņojumā ar lietvārdu nominatīvā	Piem., <i>Tas ir koks. Šī ir skola. Tie ir bērni.</i>
Piederības vietniekvārdi	Piem., <i>Mans draugs dzīvo Rīgā. Manu kaķi sauc Rudis. Tava soma ir liela.</i>
Jautājamie vietniekvārdi <i>kas, kurš, kāds</i>	Piem., <i>Kas tas ir? Kāds šodien laiks? Kurš datums?</i>
SKAITĻA VĀRDS	
Pamata skaitļa vārdi no 1 līdz 100 saskaņojumā ar 1., 2., 4., 5. deklinācijas lietvārdiem	Piem., <i>Viens koks. Divi koki. Trīs mājas. Pieci eiro un divdesmit centi.</i>
Kārtas skaitļa vārdi no 1 līdz 31	Piem., <i>Pirmā diena. Trešais stāvs.</i>
Pamata skaitļa vārdi pulksteņa laika nosaukumos	Piem., <i>Pulkstenis ir pusdivi. Stundas sākas pulksten deviņos.</i>
PRIEVĀRDS	
Prievārdi <i>uz, aiz, virs, zem, pie</i> vietas norādīšanai	Piem., <i>uz galda, aiz mājas, pie loga</i>
Prievārdi <i>no, ap, gar, pa caur</i> vietas un virzības norādīšanai	Piem., <i>no darba, ap māju</i>
Prievārds <i>uz</i> virzības norādīšanai	Piem., <i>uz skolu</i>

Prievārdi <i>no, pirms, pēc, kopš, līdz</i> laika norādei	Piem., <i>no rīta, pirms darba, pēc skolas</i>
Prievārds <i>ar</i> līdzekļa vai pavadzoņa nozīmes izteikšanai	Piem., <i>ar pildspalvu, ar draugu</i>
Prievārds <i>par</i> darbības objekta norādei	Piem., <i>runāt par sportu, maksāt par maizi</i>
APSTĀKĻA VĀRDS	
Vietas apstākļa vārdi	Piem., <i>te, tur, šeit, kur</i>
Laika apstākļa vārdi	Piem., <i>pulksten, drīz</i>
Mēra apstākļa vārdi	Piem., <i>joti, daudz, cik</i>
SAIKLIS	
Sakārtojuma saikļi <i>un, vai, bet</i>	Piem., <i>Tēvs un dēls. Šodien spīd saule, bet vakar lija.</i>
PARTIKULA	
Jautājuma partikula <i>vai</i>	Piem., <i>Vai tā ir skola?</i>
Apgalvojuma partikula <i>jā</i>	Piem., <i>Jā, tā ir skola.</i>
Nolieguma partikula <i>nē</i>	Piem., <i>Nē, tā nav skola.</i>
Apšaubāmības partikula <i>varbūt</i>	Piem., <i>Varbūt es iešu uz veikalu.</i>
Pastiprinājuma partikula <i>arī</i>	Piem., <i>Es arī iešu uz veikalu.</i>
IZSAUKSMES VĀRDS	
Pieklājības izsaukmes vārdi	Piem., <i>Labdien! Paldies! Uz redzēšanos!</i>
Izsaukmes vārdi jūtu un sajūtu izteikšanai	Piem., <i>ak, vai, ai</i>

TEIKUMU KONSTRUKCIJAS, TEKSTA LOĢISKUMS UN SECĪGUMS

1. Vienkāršu nepaplašinātu teikumu izveide, piem., *Es lasu. Tu zīmē.*
2. Vienkāršu paplašinātu teikumu izveide, piem., *Es lasu grāmatu. Es dzīvoju Londonā.*
3. Teksta izklāsta loģiskums un secīgums.

PAREIZRAKSTĪBA UN PIETURZĪMJU LIETOJUMS

1. Vārdformu pareizrakstība:
  - 1.1. noliegto darbības vārdu koprakstījums, piem., *nerakstu, neesmu*;
  - 1.2. īpašības vārdu pareizrakstība, piem., *mazs, labs, salds*.
2. Lielo sākumburtu rakstība:
  - 2.1.1. personvārdos, piem., *Anna Bērziņa, Toms Bērziņš*;
  - 2.1.2. vietvārdos, ielu un ģeogrāfiskajos nosaukumos, piem., *Rīga, Daugava, Brīvības gatve*.
3. Pieturzīmju lietošana:
  - 3.1. Punkta lietošana:
    - 3.1.1. stāstījuma teikuma beigās;
    - 3.1.2. aiz cipariem, ja tie apzīmē kārtas skaitļus, piem., *1. janvāris*.
  - 3.2. Komata lietošana:
    - 3.2.1. aiz uzrunas, piem., *Tom, esi uzmanīgs!*
    - 3.2.2. aiz partikulām *jā, nē*, piem., *Jā, mēs iesim uz kino*.
  - 3.3. Izsaukuma zīme vienkārša teikuma beigās, kurā izteikts rosinājums, vēlējums vai izsaukums, piem., *Daudz laimes dzimšanas dienā!*
  - 3.4. Jautājuma zīme vienkārša teikuma beigās, kurā izteikts jautājums, piem., *Cik maksā saldējums?*

VĀRDU KRĀJUMS

Aptuveno vārdu krājumu A1 līmenim var skatīt grāmatā "Laipa. Latviešu valoda A1", Rīga, LVA, 2014. Grāmatas beigās dots vārdu saraksts. Jāņem gan vērā, ka mācību grāmata domāta pieaugušajiem.

Eventuālo vārdu krājumu var skatīt arī portālā *Saziņas tilts*, kurā ir tulkojošā vārdnīca (A1, A2 līmenim) ar vārdu tulkojumiem angļu, vācu, krievu un franču valodā. Skat. <http://www.sazinastilts.lv/language-learning/vocabulary/>.

1.3. Sasniedzamo rezultātu apraksts pamata līmeņa 2. pakāpē (A2)

Lasītprasme

A2	<p>Saprot īsus un vienkāršus tekstus par tematiem, kas saistīti ar paša ikdienas pieredzi, interesēm.</p> <p>Prot izlasīt īsus, vienkāršas struktūras tekstus par tematiku, kura saistīta ar konkrēto mācību vielu (piem., par svētkiem, dabu u.c.).</p> <p>Saprot galveno informāciju populārākajos un biežāk lietotajos informācijas avotos (tīmekļa vietnē, reklāmā, katalogā, personiskā e-vēstulē u.tml.). Plašākā tekstā par nezināmu tematu spēj uztvert atsevišķus vārdus, frāzes, teikumus.</p> <p>Lasītajā tekstā spēj noteikt galveno domu (par ko ir teksts) un svarīgākās detaļas (kas, kāds, kur, kad, ko dara, kā, ar ko).</p>
-----------	---

Klausīšanās prasme

A2	<p>Saprot informāciju par tematiem un situācijām, kas ir pazīstamas.</p> <p>Uztver un saprot diezgan lēnā tempā un skaidri formulētus neliela apjoma un vienkāršas struktūras tekstus.</p> <p>Uztver pamattēmu, saprot galveno informāciju un svarīgākās detaļas (kas, kur, kad, kā, cik daudz u.tml.) populāros informācijas avotos (publiskos paziņojumos, TV un radio ziņās, sludinājumos), kā arī īsās sarunās, stāstījumos.</p> <p>Uztver un labi saprot neliela apjoma monológisku vai dialogisku runu.</p> <p>Garākos tekstos par mazāk zināmu tematiku uztver atsevišķus vārdus, frāzes.</p> <p>Prot noteikt runātāja attieksmi, ja tā ir skaidri intonatīvi izpausta un/vai runāto papildina žests, grimase.</p> <p>Dažkārt nepieciešams runu atkārtot, pārfrāzēt un/vai palēnināt. Konteksts nereti palīdz saprast dzirdamo tekstu.</p>
-----------	---

Runātprasme

	<p>Prot sniegt informāciju par sevi un savu ikdienu (piemēram, ģimeni, draugiem, skolu, interesēm).</p> <p>Prot īsi pastāstīt par kādu notikumu pagātnē vai nākotnē.</p> <p>Prot īsi formulēt savu attieksmi vai informēt par kāda cita viedokli (patīk/nepatīk; gribu/negribu) un īsi (dažos vārdos) pamatot to.</p> <p>Prot aprakstīt priekšmetus, parādības, cilvēkus, darbības un notikumus.</p>
A2	<p>Prot uzdot vienkāršus jautājumus, lai iegūtu sev nepieciešamo informāciju ikdienā, klasē, ceļojuma laikā, sarunā ar draugiem vai radiem.</p> <p>Runā īsos vienkāršos teikumos un lēni. Runā var būt pauzes, meklējot vajadzīgos vārdus.</p> <p>Cenšas veidot runu loģiski saistītu, taču ne vienmēr tas izdodas.</p> <p>Dažkārt nepieciešams sarunas partnera atbalsts, nepieciešams atkārtot vai paskaidrot sarežģītākas frāzes/ jautājumus.</p>

Rakstītprasme

	<p>Prot uzrakstīt informāciju par personiskiem tematiem (sevi, savu ģimeni, savu izglītību, interesēm, dzīves apstākļiem u.tml.).</p> <p>Prot īsi aprakstīt cilvēkus, notikumus, darbības, lietas un parādības (kas, ko dara, kāds, kur, kad u.tml.).</p>
A2	<p>Prot uzrakstīt vienkāršu vēstuli un zīmīti par ikdienas situācijām (kas, kur, kad), kā arī uzrakstīt, kas patīk vai nepatīk (piemēram, <i>Man patīk vasara. Man patīk spēlēt bumbu.</i>).</p> <p>Spēj īsi pierakstīt sev vajadzīgo informāciju.</p>

1.4. Gramatika atbilstoši pamata līmeņa 2. pakāpei (A2)

Latviešu valodas prasmes pamata līmeņa A2 gramatikas kopsavilkumā apskatītas tēmas, kuras jā māca, ja skolēni ir apguvuši A1 gramatikas kopsavilkumā ietvertās tēmas.

A2 līmenī skolēniem nevajadzētu mācīt gramatiskās kategorijas. Gramatiku vēlams apgūt praktiski, dažādās konstrukcijās, kas nepieciešamas saziņai.

SKAŅU mācība (fonētika)

Tēmas	Piemēri
SKAŅU PĀRMAIŅAS LATVIEŠU VALODĀ	
Līdzskaņa j noteiktā mija:	<p>2. deklinācijas lietvārdu vienskaitļa ģenitīvā un daudzskaitļa locījumos, piem.,</p> <p>t → š: piem., <i>latvietis</i> – <i>latvieša</i> – <i>latvieša</i></p> <p>d → ž: piem., <i>brīdis</i> – <i>brīža</i> – <i>brīži</i></p> <p>c → č: piem., <i>lācis</i> – <i>lāča</i> – <i>lāči</i></p> <p>s → š: piem., <i>ķirsis</i> – <i>ķirša</i> – <i>ķirši</i></p> <p>n → ņ: piem., <i>zirnis</i> – <i>zirņa</i> – <i>zirņi</i></p> <p>dz → dž: piem., <i>dadzis</i> – <i>dadža</i> – <i>dadži</i></p> <p>z → ž: piem., <i>ezis</i> – <i>eža</i> – <i>eži</i></p> <p>l → ļ: piem., <i>dvielis</i> – <i>dviļa</i> – <i>dviļi</i></p> <p>p → pj: piem., <i>skapis</i> – <i>skapja</i> – <i>skapji</i></p> <p>b → bj: piem., <i>ķirbis</i> – <i>ķirbja</i> – <i>ķirbji</i></p> <p>m → mj: piem., <i>prāmis</i> – <i>prāmja</i> – <i>prāmji</i></p> <p>v → vj: piem., <i>šķivis</i> – <i>šķivja</i> – <i>šķivji</i></p> <p>Izņēmumi:</p> <p>1) <i>viesis</i> – <i>viesa</i>, <i>viesu</i>; <i>tētis</i> – <i>tēta</i></p> <p>2) personvārdos, kas beidzas ar <i>-dis</i>, <i>-tis</i>:</p> <p><i>Aldis</i> – <i>Alda</i>, <i>Andis</i> – <i>Anda</i>, <i>Atis</i> – <i>Ata</i>, <i>Guntis</i> – <i>Gunta</i>, <i>Uldis</i> – <i>Ulda</i>, <i>Valdis</i> – <i>Valda</i></p> <p>3) slāviskas cilmes uzvārdos, kas beidzas ar <i>-skis</i>, <i>-ckis</i>: <i>Dombrovskis</i> – <i>Dombrovskā</i>, <i>Skrickis</i> – <i>Skricka</i></p>

	<p>5. deklinācijas lietvārdu daudzskaitļa ģenitīvā, piem., t → š: piem., <i>karote</i> – <i>karošu</i> s → š: piem., <i>klase</i> – <i>klašu</i> d → ž: piem., <i>atbilde</i> – <i>atbilžu</i> n → ņ: piem., <i>draudzene</i> – <i>draudzenu</i> c → č: piem., <i>prece</i> – <i>preču</i> dz → dž: piem., <i>kundze</i> – <i>kundžu</i> z → ž: piem., <i>aprikoze</i> – <i>aprikožu</i> l → ļ: piem., <i>pudele</i> – <i>pudeļu</i> v → vj: piem., <i>dzīve</i> – <i>dzīvju</i> b → bj: piem., <i>dobe</i> – <i>dobju</i> p → pj: piem., <i>kurpe</i> – <i>kurpiju</i> m → mj: piem., <i>plūme</i> – <i>plūmju</i></p> <p>Izņēmumi:</p> <p>1) līdzskaņu mijas nav: piem., <i>pase</i> – <i>pasu</i>, <i>mute</i> – <i>mutu</i>, <i>planšete</i> – <i>planšet<u>u</u></i>, <i>kaste</i> – <i>kast<u>u</u></i> u.c.</p> <p>2) paralēlformas – gan ar līdzskaņu miju, gan bez tās: piem., <i>torte</i> – <i>tor<u>š</u>u/tort<u>u</u></i></p> <p>1. un 3. konjugācijas darbības vārdu personu formās:</p> <p>l → ļ: piem., <i>celt</i> – <i>ceļ<u>u</u></i> – <i>ceļ</i> – <i>ceļam</i> – <i>ceļat</i>; <i>gulēt</i> – <i>guļ<u>u</u></i> – <i>guļ</i> – <i>guļam</i> – <i>guļat</i>.</p>
Skaņu pārmaiņas vārdu izrunā	<p>b → p: piem., <i>lab<u>s</u></i> [izrunājot: <i>lap<u>s</u></i>], <i>darb<u>s</u></i> [<i>dar<u>ps</u></i>] g → k: piem., <i>log<u>s</u></i> [<i>lok<u>s</u></i>], <i>laimīg<u>s</u></i> [<i>laimīk<u>s</u></i>] z → s: piem., <i>maz<u>s</u></i> [<i>mass</i>] ds → ts: piem., <i>sešpadsmit</i> [<i>sešpac<u>mit</u></i>], <i>pats</i> [<i>pac</i>] šs → šš: piem., <i>sveš<u>s</u></i> [<i>svešš</i>] žs → šš: piem., <i>mež<u>s</u></i> [<i>mešš</i>]</p>
Pozicionālo divskaņu veidošanās	<p>Piem., <i>nav</i> [<i>na<u>u</u></i>], <i>tev</i> [<i>te<u>u</u></i>], <i>trolejbus</i> [<i>trolei<u>u</u>buss</i>], <i>tramvajs</i> [<i>tramvai<u>s</u></i>]</p>
Līdzskaņa zudums nedēļas dienu nosaukumos	<p>Piem., <i>ceturtdiena</i> [<i>cetur<u>d</u>iena</i>], <i>piektdiena</i> [<i>piek<u>d</u>iena</i>], <i>sestdiena</i> [<i>sez<u>d</u>iena</i>], <i>svētdiena</i> [<i>svē<u>d</u>iena</i>]</p>
Līdzskaņu pagarinājums (divzīlbīgos vārdos starp īsu uzsvērtu un īsu neuzsvērtu patskani līdzskaņi k, ķ, p, t, s, š, c, č parasti tiek izrunāti gari)	<p>Piem., <i>aka</i> [<i>ak<u>ka</u></i>], <i>kakis</i> [<i>ka<u>kk</u>is</i>], <i>acis</i> [<i>acc<u>is</u></i>], <i>lapa</i> [<i>lapp<u>a</u></i>]</p>

Līdzskaņu mija pamazinājuma formās (deminutīvos)	Piem., <i>roka</i> – <i>rociņa</i> ; <i>zirgs</i> – <i>zirdziņš</i> ; <i>oga</i> – <i>odziņa</i> .	
Burti, kas apzīmē dažādas skaņas:	e	– šaurais patskanis, piem., <i>zeme</i> – platais patskanis, piem., <i>zems</i>
	ē	– šaurais patskanis, piem., <i>tētis</i> – platais patskanis, piem., <i>dēls</i>
Patskaņa garuma ietekme uz vārda gramatisko nozīmi:	Piem., <i>māja</i> – <i>mājā</i> , <i>braucam</i> – <i>braucām</i>	

VĀRDA UZSVARS	
Vārdi ar uzsvērtu otro, trešo vai ceturto zilbi	Piem., <i>Neviens. Nekāds. Nekas. Nekad. Nēkur. Visskaistākais. Vislabāk. Vismaz.</i>
TEIKUMA INTONĀCIJA	
Saturiski nozīmīgā vārda izcēlums teikumā	Piem., <i>Vai tu iesi uz kino? Vai tu brauksi uz kino?</i>
Stāstījuma teikumu intonācija	Piem., <i>Mēs iesim uz kino.</i>
Rosinājuma teikumu intonācija	Piem., <i>Iesim uz kino!</i>
Izsaukuma teikumu intonācija	Piem., <i>Cik interesanta filma!</i>

VĀRDŠĶIRAS UN TO LIETOJUMS

VĀRDŠĶIRAS	PIEMĒRI
LIETVĀRDS	
<p>3. un 6. deklinācijas lietvārdu locīšana vienskaitļa un daudzskaitļa nominatīvā un lokatīvā</p> <p>3. un 6. deklinācijas lietvārds ģenitīvā saskaņojumā ar lietvārdu</p> <p>Lietvārda ģenitīvs saskaņojumā ar vārdiem <i>daudz, maz, nedaudz, drusku, nav</i></p> <p>3 un 6. deklinācijas lietvārds datīvā saskaņojumā ar darbības vārdiem <i>būt, patikt, garšot, sāpēt</i></p> <p>3. un 6. deklinācijas lietvārds akuzatīvā saskaņojumā ar darbības vārda personas formu</p>	<p>3. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>tirgū/tirgos</i></p> <p>6. deklinācijas lietvārdi, piem., <i>pilī/pilīs</i></p> <p>Piem., <i>ledus pils, acu ārsts</i></p> <p>Piem., <i>daudz darba, brāļu, naudas. Maz laika, automašīnu, govju. Nedaudz cukura. Drusku sāls. Nav saules.</i></p> <p>Piem., <i>Mikum ir temperatūra. Ingum patīk peldēt. Govij garšo zāle.</i></p> <p>Piem., <i>Apskata tirgu. Ēd zivi. Apmeklējam pilis.</i></p>
Nelokāmie lietvārdi	Piem., <i>[tas] kino, video; [tā] kanoe</i>
Pamazināmās formas	<p>1) ar <i>-ītis, -īte</i>: piem., <i>brālītis, kaķītis, tasīte, maizīte;</i></p> <p>2) ar <i>-iņš, -iņa</i>: piem., <i>sieriņš, vectētiņš, māmiņa, mašīniņa</i></p>
Atvasinātie lietvārdi	<p>1) atvasinājumi ar <i>-šana</i> (atsevišķu sporta veidu nosaukumi, piem., <i>peldēšana, slidošana</i>; interešu jomas, piem., <i>fotografēšana</i>);</p> <p>2) atvasinājumi ar <i>-nieks, -niece</i> (piem., <i>skolnieks, skolniece</i>)</p>

DARBĪBAS VĀRDS	
Pavēles izteiksmes veidošana	Piem., <i>Ej! Lai iet! Ejam! Ejiet!</i>
Darbības vārda <i>dot</i> locīšana tagadnē, pagātnē un nākotnē	Piem., <i>es dodu – es devu – es došu; viņš dod – viņš deva – viņš dos</i>
2. konjugācijas atgriezenisko darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formā	Piem., <i>Es pastaigājos šodien. Es pastaigājos vakar. Es pastaigāšos rīt. Tu mazgājies šorīt. Tu mazgājies vakar. Tu mazgāsies rīt.</i>

3. konjugācijas atgriezenisko darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formās	Piem., <i>Es mācos pamatskolā. Es mācījos sākumskolā. Es mācišos augstskolā. Šodien tu skaties filmu. Vakar viņš skatījās filmu. Rīt mēs skatīsimies filmu.</i>
1. konjugācijas atgriezenisko darbības vārdu locīšana tagadnes, pagātnes un nākotnes 1., 2. un 3. personas formās	Piem., <i>Vasarā es ceļos agri no rīta. Ziemā tu cēlies astoņos no rīta. Stundas sākas pusdeviņos. Piekdien stundas beigsies divos.</i>
Darbības vārdi <i>varēt, gribēt</i> vēlējuma izteiksmes formā	Piem., <i>Es gribētu sulu.</i>
Ar priedēkļiem atvasinātie darbības vārdi	Piem., <i>iet – aiziet, lasīt – izlasīt</i>
ĪPAŠĪBAS VĀRDS	
Nenoteikto īpašības vārdu saskaņošana ar 3. un 6. deklinācijas lietvārdiem	Piem., <i>Tas ir liels tirgus. Latvijā ir skaistas pils.</i>
Īpašības vārdu salīdzināmo pakāpju veidošana	Piem., <i>liels – lielāks – vislielākais</i>
Nelokāmie īpašības vārdi krāsu nosaukumos, to saskaņošana ar lietvārdu	Piem., <i>rozā krāsa, lillā pasaka</i>
Apstākļa vārda saskaņojums ar īpašības vārdu krāsu nosaukumos	Piem., <i>tumši zils, gaiši dzeltens</i>
VIETNIEKVĀRDS	
Vietniekvārdi <i>šis/šie, šī/šīs</i> saskaņojumā ar lietvārdu datīvā, akuzatīvā un lokatīvā	Piem., <i>Šai mājai (kam?) ir 100 gadu. Šīs ābeles (ko?) stādīja tēvs. Šajā dzīvoklī (kur?) dzīvo mana vecmāmiņa.</i>
Vietniekvārdi <i>dažs, cits</i>	Piem., <i>Daži draugi spēlē tenisu. Citās pilsētās ir metro.</i>
Vietniekvārdi <i>viss, katrs</i>	Piem., <i>Viss ir labi. Katrā mājā ir durvis.</i>
SKAITĻA VĀRDS	
Pamata skaitļa vārdi no 1 līdz 100 saskaņojumā ar 3. un 6. deklinācijas lietvārdiem	Piem., <i>Viens tirgus. Divas pils.</i>
Kārtas skaitļa vārdi no 1 līdz 31, to saskaņojums ar lietvārdu datuma nosaukumos	Piem., <i>Pirmajā janvārī.</i>

Pamata skaitļa vārdi <i>simts, tūkstotis, tūkstoš, miljons</i> saskaņojumā ar lietvārdu	Piem., <i>Simt dienu. Tūkstotis cilvēku. Miljons gaismas gadu.</i>
Kārtas skaitļa vārdu lietojums gadskaitļos un datuma norādē nominatīvā un lokatīvā	Piem., <i>Divtūkstoš divdesmitais gads. Divtūkstoš divdesmitā gada pirmais janvāris. Divtūkstoš divdesmitā gada pirmajā janvārī.</i>
PRIEVĀRDS	
Prievārds <i>ārpus</i> vietas norādīšanai	Piem., <i>ārpus mājas</i>
Prievārds <i>kopš</i> laikposma norādīšanai	Piem., <i>kopš vasaras</i>
Prievārds <i>līdz</i> laikposma un vietas norādīšanai	Piem., <i>(kad?) līdz vakaram, (kur?) līdz skolai</i>
Prievārds <i>bez</i> neesamības norādei	Piem., <i>bez cukura</i>
APSTĀKĻA VĀRDS	
Apstākļa vārdu salīdzināmo pakāpju lietošana	Piem., <i>ātri – ātrāk – visātrāk</i>
SAIKLIS	
Pakārtojuma saikļu <i>ka, jo, lai, tāpēc (ka), ja, kā</i> lietošana	Piem., <i>Man patīk Rīga, jo tā ir skaista pilsēta. Ja nelīs lietus, iesim pastaigā.</i>
PARTIKULA	
Pastiprinājuma partikulas <i>diemžēl</i> lietošana	Piem., <i>Diemžēl es nevaru braukt uz pludmali.</i>
Salīdzinājuma partikulas <i>kā, nekā</i> lietošana	Piem., <i>Guļ kā lācis. Labāk nekā domājām.</i>
IZSAUKSMES VĀRDS	
Izsaukmes vārdi pamudinājuma un uzrunas izteikšanai <i>re, skat, lūk, klau</i>	Piem., <i>Re, tur ir spēļu laukums!</i>

TEIKUMU KONSTRUKCIJAS, TEKSTA LOĢISKUMS UN SECĪGUMS

1. Vienkāršu paplašinātu teikumu izveide, piem., *Es lasu interesantu grāmatu. Es agrāk dzīvoju Londonā.*
2. Saliktu teikumu izveide, lietojot saistītāvjārdus *un, bet, vai, tāpēc ka, jo, lai, ja.*
3. Teksta izklāsta loģiskums un secīgums.

VĀRDFORMU PAREIZRAKSTĪBA, PIETURZĪMJU LIETOJUMS

1. Īpašības vārdu pareizrakstība, piem., *visskaistākais, visstraujākais.*
2. Lielo sākumburtu rakstība:
  - a) grāmatu, preses un interneta izdevumu, dažādu TV un radio pārraižu nosaukumos, piem., *žurnāls „Ilustrētā Junioriem” , pasaka “Kaķīša dzirnavas”, animācijas filma “Saule brauca debesīs”*
  - b) personas vietniekvārdos vēstulēs, iesniegumos, ielūgumos u.tml.
3. Saīsinājumu rakstība, piem., *50 g, 10 kg, 15 min*
4. Pieturzīmju lietojums vienkāršos teikumos:
  - a) pēdiņu lietojums bieži lietotos nosaukumos, piem., *laikraksts “Diena”;*
  - b) defises lietojums dubultzvērdos, piem., *Egle-Eglīte.*

VĀRDU KRĀJUMS

Aptuveno vārdu krājumu A2 līmenim var skatīt grāmatā “Laipa. Latviešu valoda A2”, Rīga, LVA, 2016. Grāmatas beigās dots vārdu saraksts. Jāņem gan vērā, ka mācību grāmata domāta pieaugušajiem.

Eventuālo vārdu krājumu var skatīt arī portālā *Saziņas tilts*, kurā ir tulkojošā vārdnīca (A1, A2 līmenim) ar vārdu tulkojumiem angļu, vācu, krievu un franču valodā. Skat. <http://www.sazinastilts.lv/language-learning/vocabulary/>

1.5. Sasniedzamo rezultātu apraksts vidējā līmeņa 1.pakāpē (B1)

Lasītprasme

B1	<p>Saprot tekstus par sadzīves, savām interesēm atbilstošiem tematiem, kā arī tekstus, kas tematiski saistīti ar mācību vielu.</p> <p>Saprot gandrīz visu informāciju un var atrast svarīgāko tādos tekstos kā sludinājumi, raksti tīmekļa vietnēs un preses izdevumos, skaidri uzrakstītas instrukcijas, vēstules u. tml.</p> <p>Saprot adaptētus, apjomā īsus daiļliteratūras tekstus, arī folkloras tekstus, ja tajos ir retāk lietotu vārdu skaidrojumi un/vai iespējams izmantot vārdnīcu.</p> <p>Saprot tekstu, ja tas ir uzrakstīts skaidri un informācija ir formulēta tieši un nepārprotami.</p> <p>Spēj noteikt teksta tematiku, pamatproblēmas, sižeta attīstību un tieši paustu emocionālo attieksmi.</p> <p>Sarežģītākos tekstos atsevišķus vārdus vai teksta fragmentus spēj uztvert ar konteksta palīdzību.</p>
-----------	--

Klausīšanās prasme

B1	<p>Saprot normālā tempā un skaidri formulētu runu (monologu, dialogu, polilogu) par pazīstamiem tematiem un situācijām.</p> <p>Tematiski svešākā, leksiski un sintaktiski sarežģītākā runā uztver tās pamatsaturu un saprot atsevišķus runātā teksta fragmentus.</p> <p>Labi saprot svarīgāko informāciju dažādos paziņojumos, norādēs, radio un TV pārraidēs u.tml. runātajos tekstos.</p> <p>Ar konteksta palīdzību spēj saprast atsevišķu nezināmu vārdu nozīmes un runātā teksta jēgu, ja temats ir pazīstams.</p> <p>Klausoties spēj noteikt runātāja emocionālo stāvokli, attieksmi pret kaut ko, ja tā ir izpausta ar intonācijas vai žesta, grimases palīdzību.</p>
-----------	---

Runātprasme

B1	<p>Spēj patstāvīgi sazināties ar sarunas partneriem par tematiem, kas saistīti ar sadzīves situācijām, personiskajām interesēm un izjūtām.</p> <p>Prot neizvērsti raksturot un salīdzināt lietas, parādības, situācijas.</p> <p>Prot formulēt savu attieksmi un viedokli, īsi pamatot to.</p> <p>Prot formulēt vienkāršus, precīzus jautājumus par konkrētām vajadzībām. Grūtības var radīt saruna par mazāk zināmiem tematiem vai situācijām.</p> <p>Runā bez garām un nemotivētām pauzēm.</p> <p>Veidojot sarežģītākus teikumus vai formulējot domu par mazāk zināmiem tematiem un situācijām, nereti jāmeklē piemēroti vārdi.</p>
-----------	--

Rakstītprasme

B1	<p>Prot uzrakstīt tekstu par zināmiem un savām interesēm atbilstošiem tematiem, par saviem pārdzīvojumiem, izjūtām.</p> <p>Spēj aprakstīt un raksturot personas, lietas, parādības, kā arī pamatot savu viedokli un salīdzināt.</p> <p>Prot uzrakstīt personiska satura vēstuli un zīmīti, kā arī uzrakstīt savām vajadzībām atbilstošu lietišķo tekstu, piemēram, iesniegumu, pieteikumu. Prot izveidot prezentāciju ar īsu tekstu.</p> <p>Veido loģiski saistītu vienkāršu tekstu.</p> <p>Spēj pietiekami precīzi pierakstīt dzirdēto, ja runātais teksts ir vienkārši un skaidri formulēts.</p> <p>Rakstot par mazāk zināmiem tematiem, dažkārt nespēj atrast atbilstošus vārdus.</p>
-----------	--

1.6. Gramatika atbilstoši vidējā līmeņa 1. pakāpei (B1)

Latviešu valodas prasmes vidējā līmeņa B1 gramatikas kopsavilkumā apskatītas tēmas, kuras jāmāca, ja skolēni ir apguvuši A2 gramatikas kopsavilkumā ietvertās tēmas.

Tēmas	Piemēri
SKAŅU IZRUNA	
Divskaņi <i>iu, ou, oi</i>	Piem., <i>pliušķēt, džouls, boikots</i>
Skaņu izruna vārda vidū priedēkļa un saknes sadurā, ja priedēkļiem <i>iz-, uz-, aiz-</i> seko vārda sakne, kas sākas ar <i>š, dž, č</i>	Piem., <i>izšūt, izžāvēt</i>
Vārda beigās pagarināts līdzskanis <i>š</i>	Piem., <i>dziedošs</i>
Skaņas <i>c</i> rašanās divdabja izskaņas izrunā	Piem., <i>lasīts</i> [izrunājot: <i>lasīc, redzēc</i>]
Atrodies vienā zilbē aiz gariem patskaņiem un divskaņiem, līdzskaņi <i>j</i> un <i>v</i> daļēji pārveidojas:	Piem., <i>pārdevējs</i> [izrunājot: <i>pārdevēis</i>], <i>tēvs</i> [tē <u>u</u> s]
SKAŅU PĀRMAIŅAS	
Līdzskaņa <i>j</i> noteiktā mija 6. deklinācijas lietvārdos	Piem., <i>zi<u>v</u>s – zivju</i> ; <i>sird<u>s</u> – siržu</i> ; <i>nak<u>t</u>s – nakšu</i>

VĀRDA UZSVARS	
Svešos nelokāmos īpašvārdos un svešvārdos	Piem., <i>Zolā, Bizē, kakao</i>

TEIKUMA INTONĀCIJA	
Saturiski nozīmīgā vārda izcēlums teikumā	Piem., <i>Vai tu iesi uz kino? Vai tu brauksi uz kino?</i>

VĀRDŠĶIRAS UN TO LIETOJUMS

VĀRDŠĶIRAS	PIEMĒRI
LIETVĀRDS	
Pamazināmās formas	Piem., <i>sivēns, telēns</i>
Atvasinātie lietvārdi	Lietvārdi ar izskaņām <i>-ums, piem., labs – labums, liels – lielums</i> Lietvārdi ar piedēkļiem <i>ie-, iz-, pār-, pie-, piem.:</i> <i>eja – ieeja, izeja, pāreja, pieeja</i>
Salikteņu veidošana	Piem., <i>galvaspilsēta, lielceļš, rakstāmgalds, vidusskola, rokraksts</i>
DARBĪBAS VĀRDS	
Salikto laika formu veidošana	Piem., <i>Viņš ir izlasījis grāmatu. Es esmu redzējusi šo filmu.</i>
Darbības vārdi vēlējuma izteiksmē	Piem., <i>Es vēlētos saldējumu.</i>
Darbības vārdi vajadzības izteiksmē	Piem., <i>Šī grāmata noteikti ir jāizlasa.</i>
Darbības vārdi atstāstījuma izteiksmē	Piem., <i>Stāsta, ka ziemā viņš slidojot.</i>
Ar piedēkļiem atvasinātie darbības vārdi	Piem., <i>iet – ieiet, aiziet, pāriet, apiet, noiet</i>
Divdabja formu veidošana un lietošana	<i>-ošs, -oša, piem., ziedošs dārzs, dārzs ir ziedošs; -is; -usi, piem., noguris cilvēks, cilvēks ir noguris;</i> <i>-ams (-āms), -ama (-āma), piem., ēdamas ogas, ogas ir ēdamas</i> <i>-ts, -ta, piem., izlasīta grāmata, grāmata ir izlasīta;</i> <i>-dams, -dama, piem., iedams;</i> <i>-ot, -oties, piem., spēlējot, spēlējoties.</i>
ĪPAŠĪBAS VĀRDS	
Lietvārdu un nelokāmo īpašības vārdu saskaņojums	Piem., <i>garšīgs suši</i>
Vispārākās pakāpes veidošanas varianti salīdzinājuma konstrukcijās	Piem., <i>pats lielākais – paši lielākie, [nav] lielāks par, [nav] lielāks kā, lielāks nekā</i>

Īpašības vārdi ar noteikto galotni, to saskaņojums ar lietvārdu	Piem., <i>centrālā stacija, baltā ūdensroze, mans jaunais draugs, Lielais Ķīnas mūris</i>
Īpašības vārdu darināšana ar priedēkļiem <i>-ne, -bez, -pa</i>	Piem., <i>liels – neliels, spēcīgs – bezspēcīgs, jauns – pajauns</i>
VIETNIEKVārDS	
Attieksmes vietniekvārdi palīgteikuma ievadīšanai <i>kas, kurš/kura, kāds/kāda</i>	Piem., <i>Viņš saprata tekstu, kuru klausījās.</i>
Noliegto vietniekvārdu <i>nekas, nekāds, neviens</i> locīšana un lietošana	Piem. <i>Nevienam nekas nepatīk.</i>
SKAITĻA VārDS	
Skaitļa vārdu lietošana mēra apzīmēšanai	Piem., <i>Četrus metrus augsts. Divus kilogramus smags.</i>
Kārtas skaitļa vārdu lietošana datumu apzīmēšanai un tā lietošana visos locījumos	Piem., <i>No pirmā janvāra. Kopš trešā decembra. No divi tūkstoši piecpadsmītā gada pirmā janvāra līdz divi tūkstoši sešpadsmītā gada pirmajam janvārim.</i>
Kārtas skaitļa vārdu lietojums gadskaitļos un datuma norādē visos locījumos	Piem., <i>Sākot ar divtūkstoš divdesmitā gada pirmo janvāri.</i>
Skaitļa vārdi daļskaitļu apzīmēšanai	Piem., <i>Divarpus stundas. Trīs ceturtdaļas skolēnu.</i>
PRIEVārDS	
Prievārdi <i>virš, zem, pie</i> vietas norādīšanai	Piem., <i>uz galdiem, aiz mājām, pie logiem</i>
Prievārdi vietas, virzības un laikposma norādīšanai	Piem., <i>ap mājām, gar mežiem, pa ielām, caur parkiem, uz laukiem, starp cilvēkiem, pret viņiem, pirms Ziemassvētkiem, pēc brīvdienām</i>
Prievārds <i>ar</i> attiecību, saiknes, darbības veikšanas līdzekļa norādīšanai	Piem., <i>ar draugiem, ar laivām, ar krāsām</i>
Prievārds <i>par</i> darbības objekta norādīšanai	Piem., <i>stāstīt par cilvēkiem, maksāt par āboliem</i>
APSTĀKĻA VārDS	
Apstākļa vārdu salīdzināmo pakāpju lietošana	Piem., <i>ātrāk nekā, ātrāk par</i>

Apstākļa vārds saskaņojumā ar lietvārdu lokatīvā	Piem., <i>reizi gadā, nekad mūžā</i>
Apstākļa vārdu darināšana	Piem., <i>ātrs – ātri, zems – zemu, lēns – lēnām</i>
SAIKLIS	
Saikļu <i>gan – gan, ne – ne, tomēr, taču, jeb</i> lietošana	Piem., <i>Man garšo gan saldumi, gan augļi. Telefons jeb tālrunis.</i>
Saiklis <i>ja</i> palīgteikumu ievadišanai	Piem., <i>Noteikti iešu peldēties, ja nelīs lietus.</i>
PARTIKULA	
Pastiprinājuma partikulu <i>tikai, taču, protams, patiešām</i> lietošana	Piem., <i>Tas, protams, ir interesanti.</i>

TEIKUMU KONSTRUKCIJAS, TEKSTA LOĢISKUMS UN SECĪGUMS

1. Saliktu sakārtotu teikumu veidošana, lietojot saikļus *gan – gan, ne – ne, tomēr, taču*: piem., *Nolija lietus, taču gaiss ir tikpat karsts.*
2. Saliktu pakārtotu teikumu veidošana: piem., *Noteikti iešu pastaigāties, ja pabeigšu mājasdarbu. Vai tu zini, ka sestdien mums būs ciemiņi?*
3. Saistītātvārdu *ka* un *kad*, *kurš* un *kāds* lietojums saliktos pakārtotos teikumos.

VĀRDFORMU PAREIZRAKSTĪBA, PIETURZĪMJU LIETOJUMS

1. Apstākļa vārdu pareizrakstība, piem., *nekad, tāpat, tepat, kaut kad, tikko, otrreiz.*
2. Līdzskaņu *d* un *t* mija divdabja formās, piem., Piem., *vedda – vezzdams, meta – mezdams*
3. Pieturzīmju lietojums vienkāršos un saliktos teikumos:
  - a) komata lietošana vienkāršā teikumā vienlīdzīgu teikuma locekļu atdalīšanai;
  - b) komata lietošana saliktā teikumā pirms *un, bet, vai, tāpēc ka, jo, lai, ja.*
4. Punkta lietošana aiz saīsinājumiem, piem., *gab.*
5. Iekavu lietošana, lai no teikuma pamatteksta atdalītu paskaidrojošos iespraustos vārdus un vārdu savienojumus, piem., *Divas reizes gadā (pavasārī un rudenī) notiek apskate.*

1.7. Sasniedzamo rezultātu apraksts vidējā līmeņa 2.pakāpē (B2)

Lasītprasme

	<p>Saprot tematiski dažādus tekstus, arī tos, kas ir ārpus paša interesēm vai mācību vielas.</p> <p>Saprot dažāda veida tekstus (piemēram, rakstus tīmekļa vietnēs, presē, referātus, sarežģītas instrukcijas).</p> <p>Saprot daiļliteratūras tekstus (ja tie ir mūsdienu latviešu literārajā valodā), taču dažkārt varētu būt nepieciešama vārdnīca un/vai retāk lietotu vārdu skaidrojumi.</p>
B2	<p>Lasītajā tekstā spēj noteikt teksta tematiku un problemātiku. Pārskatot plašu un sarežģītu tekstu, prot tajā atrast sev svarīgu informāciju.</p> <p>Spēj atšķirt faktoloģisku informāciju no viedokļa paušanas.</p> <p>Literārajos tekstos izprot sižeta attīstību, personu raksturus, emocijas un attieksmes.</p> <p>Dažkārt grūtības var sagādāt netieši paustu domu vai idiomātisku izteicienu izpratne.</p>

Klausīšanās prasme

	<p>Saprot dabiskā tempā runātus tematiski dažādus tekstus (monologu, dialogu, polilogu) arī tad, ja tie ir mazāk zināmi un nav saistīti ar paša pieredzi.</p> <p>Saprot visu informāciju lietišķā stila tekstos (paziņojumos, telefona sarunās u.tml.).</p> <p>Gandrīz pilnībā saprot tekstu TV un radio ziņās par aktuāliem notikumiem, filmās, teātra izrādēs, publiskos pasākumos u.tml. Problēmas var radīt troksnis fonā, runas neskaidra artikulācija.</p>
B2	<p>Saprot plašu, leksiski un sintaktiski sarežģītu runu (piemēram, lekcijas), ja tematika ir pietiekami pazīstama.</p> <p>Klausoties spēj noteikt runātāja emocionālo stāvokli, attieksmi pret kaut ko arī tad, ja tas nav intonatīvi tieši izpausts, bet drīzāk noprotams no runātāja teksta.</p>

Runātprasme

B2	<p>Spēj pietiekami brīvi sazināties par dažādiem, arī mazāk pazīstamiem tematiem un situācijām.</p> <p>Prot pietiekami izvērsti aprakstīt un raksturot, salīdzināt, kā arī pamatot savu viedokli, un argumentēt.</p> <p>Prot formulēt saturiski precīzus jautājumus, kas saistīti ar informācijas iegūšanu dažādās sadzīves situācijās.</p> <p>Veido loģiski saistītu runu.</p> <p>Ir normāls runas temps.</p> <p>Veidojot sarežģītākus teikumus vai formulējot domu par svešākiem tematiem, atsevišķos gadījumos jāmeklē precīzāka leksika.</p>
-----------	--

Rakstītprasme

B2	<p>Prot uzrakstīt tekstu par tematiem un situācijām, kas saistītas ar paša pieredzi un arī ar mazāk zināmām situācijām.</p> <p>Spēj detalizēti raksturot, kā arī izklāstīt un pamatot savu viedokli, argumentēt un salīdzināt.</p> <p>Prot uzrakstīt pietiekami plašu, loģiski saistītu tekstu, piemēram, pārspriedumu, aprakstu u.tml. Prot izveidot prezentāciju ar precīzu, skaidru un mērķtiecīgi izkārtotu tekstu.</p> <p>Spēj precīzi pierakstīt svarīgāko informāciju, klausoties, piemēram, skolotāja runāto lekcijā, seminārā.</p> <p>Formulējot domu par sarežģītiem un svešiem tematiem, atsevišķu vārdu izvēlē un lietojumā var būt neprecizitātes.</p>
-----------	---

1.8. Gramatika atbilstoši vidējā līmeņa 2. pakāpei (B2)

Latviešu valodas prasmes vidējā līmeņa B2 gramatikas kopsavilkumā apskatītas tēmas, kuras jāmāca, ja skolēni ir apguvuši B1 gramatikas kopsavilkumā ietvertās tēmas.

Tēmas	Piemēri
SKAŅU PĀRMAIŅAS	
2. un 6. deklinācijas izņēmumi, kam nav līdzskaņu mijas vienskaitļa ģenitīvā	Piem., <i>akmens</i> – <i>akmens</i> ; <i>valsts</i> – <i>valstu</i> ; <i>acs</i> – <i>acu</i> ; <i>auss</i> – <i>ausu</i> ; <i>debess</i> – <i>debesu</i>

VĀRDŠĶIRAS UN TO LIETOJUMS

VĀRDŠĶIRAS	PIEMĒRI
LIETVĀRDS	
Kopdzimtes lietvārdu lietošana	Piem., <i>Tas lielais lauva. Viņš ir mans paziņa. Puika ir liels palaidnis.</i>
Lietvārdu saskaņojums ar lietvārda ģenitīva formu	Piem., <i>pulksteņu remonta darbnīca</i>
5. deklinācijas personvārdu locīšana	Piem., <i>Jānis Liepa – Jānim Liepam, Anna Liepa – Annai Liepai</i>
DARBĪBAS VĀRDS	
Atgriezenisko darbības vārdu salikto laika formu veidošana	Piem., <i>Viņš ir iepazinies ar kaimiņiem.</i>
Tiešo un atgriezenisko darbības vārdu vēlējuma izteiksmes saliktās tagadnes formu veidošana	Piem., <i>būtu gribējis, būtu vēlējies</i>
Ciešamās kārtas formu veidošana	Piem., <i>grāmata ir izlasīta, nams tiek celts</i>
ĪPAŠĪBAS VĀRDS	
Īpašības vārdu darināšana ar izskaņām <i>-īgs, -isks, -ains, -iņš</i>	Piem., <i>laime – laimīgs, liels – lielisks, zelts – zeltains, mazs – maziņš</i>
Salikteņi	Piem., <i>debeszils, gaišpelēks</i>

SKAITĻA VĀRDS	
Skaitļa vārdu lietošana pulksteņa laika norādei	Piem., <i>Bez piecpadsmit vienos. Divdesmit pāri četriem. Ap vieniem. No astoņiem līdz pieciem. Piecpadsmit minūtes pāri pieciem.</i>
PRIEVĀRDS	
Prievārda <i>dēļ</i> lietošana	Piem., <i>Sniegputeņa dēļ bija grūti braukt.</i>
APSTĀKĻA VĀRDS	
Apstākļa vārdi iesprauduma funkcijā	Piem., <i>manuprāt, pirmkārt</i>
SAIKLIS	
Saikļu <i>kā arī, bet arī, ne vien - bet arī, lai, tā kā, kaut gan, kaut arī, lai gan, lai arī, kamēr</i> lietošana	Piem., <i>Ne vien strādāju, bet arī atpūtos.</i>

TEIKUMU KONSTRUKCIJAS, TEKSTA LOĢISKUMS UN SECĪGUMS

1. Saliktu sakārtotu teikumu veidošana, lietojot saikļus *kā arī, bet arī, ne vien - bet arī*, piem., *Lija ne vien stiprs lietuss, bet bija arī krusa.*
2. Saliktu pakārtotu teikumu veidošana, lietojot saikļus *lai, tā kā, kaut gan, kaut arī, lai gan, lai arī, kamēr*: piem., *Es gribu, lai tu nāc mājās.*

VĀRDFORMU PAREIZRAKSTĪBA, PIETURZĪMJU LIETOJUMS

1. Kopā un šķirti rakstāmie saikļi, piem., *turpretim, līdzko, nevis, ne tikvien - bet arī.*
2. Abreviatūras, to lietošana, piem., *LR - Latvijas Republika.*
3. Pēdiņu lietošana tiešās runas atdalīšanai, piem., *"Labrīt!" teica skolotāja. Skolēni moži atsaucās: "Labrīt, skolotāj!"*

2. Konkrēta temata sasniedzamo rezultātu apraksta izveides paraugs

Valodas apgūvē sasniedzamo rezultātu aprakstus var izmantot, plānojot kāda konkrēta temata apguvi. Tas ir svarīgi, lai pēc iespējas mērķtiecīgāk apgūtu tematu, turklāt piemērojot katram skolēna valodas apguves līmenim atbilstošu sasniedzamo rezultātu. Konkrēta temata apgūvē būtu jāņem vērā skolēna paša pieredzi un jau iegūtās zināšanas (piemēram, mītnes zemes skolā).

Temats – *Es un mana ģimene, draugi*

Paraugā sasniedzamie rezultāti aprakstīti, nedalot aprakstus atbilstoši valodas darbībām.

A1	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot vienkāršus jautājumus par sevi (kā sauc, kur un kad ir dzimis/-usi, kur dzīvo, kurās valodās runā) un var īsi atbildēt uz tiem. • Saprot un spēj atbildēt uz jautājumu par nodarbošanos brīvajā laikā (par savu hobiju, ģimenes svētkiem) – ko dara un kad. • Saprot vienkāršus jautājumus par saviem ģimenes locekļiem (kā sauc vecākus, vecvecākus, ar ko viņi nodarbojas, kur viņi dzīvo; vai ir māsa, brālis u.tml.) un var īsi atbildēt uz tiem. • Prot atrast savu vārdu un ģimenes locekļu vārdus dažādos sarakstos. • Saprot svarīgāko informāciju (kas, kur, kad) personiskās vēstulēs vai zīmītēs. • Prot uzrakstīt svarīgāko informāciju par sevi (vārdu, uzvārdu, vecumu, dzimumu, adresi, tālruni, e-pastu).
A2	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot dažādus jautājumus par sevi, tuvākajiem ģimenes locekļiem un tālākiem radniekiem. • Zina ģimenes locekļu radniecības pakāpes, var pastāstīt par radnieku nodarbošanos, vecumu, dzīvesvietu. Spēj īsi aprakstīt savus draugus. • Spēj neizvērsti pastāstīt, ko patīk darīt brīvajā laikā. Var nosaukt, ko brīvajā laikā un ģimenes svētkos dara ģimenes locekļi, draugi. • Var īsi aprakstīt savu, tuvāko ģimenes locekļu un draugu izskatu – matu un acu krāsu, augumu. Spēj izlasīt un saprast īsus tekstus, kuros minēti kādi fakti par ģimenes locekļiem vai ir kāda svarīga informācija. • Prot īsi uzrakstīt par sevi, ģimeni un draugiem. Prot uzrakstīt īsas zīmītes, vēstules, elektroniskās vēstules radniekiem un draugiem.
B1	<ul style="list-style-type: none"> • Saprot dažādus jautājumus par ģimenes locekļu, draugu ikdienu un brīvā laika pavadīšanu. • Spēj pastāstīt par savu, ģimenes locekļu ikdienu, brīvā laika pavadīšanu, par pagātnes notikumiem un nākotnes plāniem. • Spēj pietiekami izvērsti pastāstīt par savu vaļasprieku (hobiju), īsi pamatot sava vaļasprieka (hobija) izvēli. • Spēj pastāstīt par savu dzimtu vairākās paaudzēs (dažādu radnieku dzimšanas vietas, dzīvesvietas, profesijas u.tml.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj detalizēti aprakstīt sevi un savus ģimenes locekļus – gan ārējo izskatu, gan raksturu. • Saprot tekstus (personiskas vēstules, e-pastus u.c.), kuros ir informācija par ģimenes locekļiem, tālākiem radiniekiem, draugiem. • Saprot ne pārāk sarežģītus tekstus, kuros sniegta informācija par kādu ģimeni, dzimtu. • Prot uzrakstīt radiniekiem vēstuli (piem., e-pastā), sniedzot svarīgāko informāciju par sevi un savu ģimeni.
B2	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj sniegt dažādu veidu informāciju par sevi, ģimenes locekļiem, radiniekiem, draugiem. • Spēj salīdzināt savas ģimenes dzīvi agrāk un tagad. Prot pastāstīt par saviem, ģimenes locekļu un draugu nākotnes nodomiem. Spēj raksturot savas dzimtas likteņus (ja ir informācija par dzimtu). • Spēj izvērsti raksturot savu, radnieku un draugu ikdienas dzīvi un atpūtu, paužot savu emocionālo attieksmi. • Spēj salīdzināt savu un ģimenes brīvā laika pavadīšanas veidus ar citām atpūtas iespējām. • Spēj salīdzināt savu un ģimenes locekļu, draugu raksturus, pamatojot savu viedokli. • Saprot dažādus tekstus, kuri saistīti gan ar paša/pašas ģimeni, tās vēsturi, gan ar citu ģimeņu, dzimtu likteņiem. • Prot uzrakstīt radiniekiem un draugiem adresētas plašas vēstules, pastāstot par savu un ģimenes dzīvi tagad, agrāk un nākotnes plāniem. • Prot izveidot prezentācijas un izmantot tās, stāstot par savas vai kādas citas ģimenes dzīvi un likteņiem.

3. Svarīgākie tekstu veidi atbilstoši pamata un vidējam līmenim

Uzskaitījums neaptver visus iespējamus tekstu veidus, taču dod ieskatu par to, kurš teksta tips un ar kādu informācijas apjomu būtu rekomendējams katrā no valodas prasmes līmeņiem, nediferencējot tekstu atbilstoši līmeņa katrai pakāpei. Atšķirību starp katra līmeņa pakāpēm norādīs skolēna spēja saprast vai producēt konkrēto tekstu. Teksta izpratne ir saistīta ar tajā izmantoto vārdu krājumu, teikumu struktūru.

Tekstu veidu izmantošana ir atšķirīga dažādās valodas darbībās. Atsevišķi teksti ir saistīti tikai ar receptīvajām valodas darbībām (lasīšanu un klausīšanos), citi – arī ar produktīvajām (runāšanu un rakstīšanu). Tāpat viena teksta izmantojums var būt atšķirīgs dažādos valodas prasmes līmeņos (piemēram, A līmenī informāciju reklāmā skolēns tikai sapratīs, bet B līmenī spēs pats uzrakstīt reklāmas tekstu).

Pamata (A) valodas prasmes līmenis

Adrese	Sava un citu adreses.
Afiša	Svarīgākā informācija (kas, kad, kur).
Anketa	Personas dati par sevi un saviem ģimenes locekļiem.
Apsveikums	Adresāts, kas raksta, kad, kur.
Biļete	Lietojums, cena, laiks, vieta.
Ēdienkarte	Pazīstamāko, ikdienā biežāk lietoto ēdienu nosaukumi, cenas.
Garantija	Kam, kad, derīguma termiņš.
Ielūgums	Kam adresēts, sakarā ar ko, kad, kur.
Iesniegums	Adresāts, temats, kas, kad, kur.
Īsa biogrāfija	Pamatinformācija (dzimšanas dati, dzīvesvieta, nodarbošanās, izglītība, intereses, par sevi un ģimenes locekļiem).
Kalendārs	Gads, gadalaiks, mēnesis, diena, datums, personvārds, svētki.
Karte, plāns	Vietu, objektu nosaukumi, attālumi.
Kredītkarte	Personas identifikācija, skaitļi.
Naudas zīme	Naudas vienības nosaukuma nozīme, valsts, skaitļi.
Noteikumi	Svarīgākā informācija (kas jādara, ko nedrīkst darīt).
Pateicība	Adresāts, par ko, kad.
Paziņojums	Adresāts, par ko, kas, kur un kad, no kura laika līdz kuram laikam).
Reklāma	Svarīgākā informācija (ko reklamē, kur un kad, cena).
Rēķins, kvīts	Preces nosaukums, cena.
Saraksts (transporta kustības u.tml.)	Uz kuriem, no kurienes, kad, cik ilgi, pietur, nepietur.
Saruna // intervija	Personas dati par sevi, ģimeni, darbu (kur, kad, cik ilgi, ko dara, ar ko kopā).
Stundu plāns	Mācību priekšmetu nosaukumi, laiks, uzdevums.
Spēles noteikumi	Svarīgākā informācija (kā, ar ko, drīkst/nedrīkst).
Uzraksti (nosaukumi)	Vārdu (vārdu savienojumu) nozīme, ja izmantota bieži lietota leksika.
Vēstule	Personiska rakstura, kam adresēta, kas adresē, kur, kad, cik ilgi u.tml.
Vizītkarte	Personas identifikācija, profesija, specialitāte, darba vieta, adrese, skaitļi.

Ziņas	Pamattēma, atslēgas vārdi.
-------	----------------------------

Vidējais (B) valodas prasmes līmenis

Vidējā līmenī netiek atkārtoti iepriekšējā līmenī minētie tekstu veidi.

Anotācija	Svarīgākā informācija (par ko, pamattēma).
Aptauja	Jautājumi par sevi, ģimeni, darbu, ikdienu, interesēm.
Biogrāfija, dzīves gājums	Svarīgākā informācija (dzīves svarīgākie notikumi, izglītība u.tml.).
Daiļliteratūras / folkloras teksts (adaptēts)	Darbības vieta, laiks, darbojošās personas, temats, problēmas, notikumu gaita.
Iesniegums	Iesnieguma mērķis, saturs.
Instrukcija (medikamentu)	Kā lietot, kad, cik daudz, ko drīkst/ nedrīkst.
Intervija (masu saziņas līdzekļos)	Par ko (pamattēma, svarīgākās problēmas) jautājumi, atbildes.
Lietošanas pamācības	Kā lietot, cik ilgi, kad, derīguma termiņš.
Līgums (mācību)	Līguma galvenais saturs, līguma slēdzēju tiesības un pienākumi.
Noteikumi	Kas jāievēro, kā jāizpilda.
Paziņojums (TV, radio u.c.)	Par ko, kas, kur un kad, no kura laika līdz kuram laikam, dalībnieki, notikumi.
Programma (mācību, ceļojuma)	Par ko, kur, kad, cik ilgi, kas jāveic.
Recenzija	Par ko, svarīgākais saturā (pozitīvs, negatīvs, interesants u.c.).
Receptes (ēdienu)	Sastāvdaļas, daudzums, ilgums, darbības.
Reklāma	Visa informācija.
Sludinājums	Visa informācija.
Spēles noteikumi	Visa informācija.
Sūdzība	Kas, par ko, kāpēc, notikuma izklāsts.
Vēstule	Temats, problēmas, gandrīz visa informācija.
Ziņas (radio, TV)	Visa informācija.

Avoti un svarīgākā izmantojamā literatūra:

Mācību materiāli valodas prasmes pamata līmenim

1. Berķe M., Auziņa I., Lazareva A., Šalme A. *Mācību līdzekļa "A1 Laipa" un "A2 Laipa" elektroniskie mācību materiāli*. Latviešu valodas aģentūra. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/images/speles/Laipa/>
2. Dreimane-Riekstiņa I., Mācību materiāls darbam ar diasporas skolēniem: programma un pasākumu scenāriji. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Laurina_pa_sportrets_latviski.pdf
3. *Laipa. Latviešu valoda A1*. Auziņa Ilze u.c. Rīga: LVA, 2014. (Mācību grāmata, uzdevumu grāmata.)
4. *Laipa. Latviešu valoda A2*. Auziņa Ilze u.c. Rīga: LVA, 2016. (Mācību grāmata, uzdevumu grāmata.)
5. Lauriņa K. *Mans pašportrets latviski: kas es esmu šajā pasaulē*. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Laurina_pa_sportrets_latviski.pdf
6. *Latviešu valodas darbības vārdu tabulas. Latvian Verb Tables. Таблицы глаголов латышского языка*. Mācību un metodiskais materiāls. Rīga: LVA, 2014. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Macies/DarbibasVarduTabulas_2014.pdf
7. *Latviešu valodas materiāli. Uzskates līdzekļi gramatikas apguvei*. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/images/Macies/LV%20PLAKATI%20links.pdf>
8. *Lietvārds – jēdziens, dzimte, skaitlis*. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/video-maci/gramatika>
9. *Mācies pats! Interaktīvā ābece 5–7 gadus veciem bērniem*. Latviešu valodas aģentūra. Datorzinību centrs. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/images/speles/abece/sakt.htm>
10. *Pārbaudes uzdevumu piemēri LAIPA A1*. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/images/speles/lemon/>
11. Šiliņa B., Auziņa I. *Runāsim pareizi! Metodisks līdzeklis runas prasmju pilnveidei*. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Runasim_pareizi.pdf

Mācību materiāli valodas prasmes vidējam līmenim

1. *Atrast – saprast! Radīt – rādīt! Spēlēt – labu vēlēt!* Mācību materiāli darbam ar diasporas skolēniem. LVA. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Lugu%20kr%C4%81jums_LABOTS_1.pdf
2. *Atvērsim vārtus!* Mācību līdzeklis latviešu valodas apguves veicināšanai trešo valstu valstspiederīgo bērniem vecumā no 13 līdz 18 gadiem. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/images/speles/AtversimVartus/Pamats.htm>
3. Gēmute L. *Dēka ogulājā. Dēka mežā. Dēka lazdu kalnā. Dēka gurķu dobē. Dēka auzu laukā*. Tiešsaistē: <http://maciunmacies.valoda.lv/metodiskie-materiali/diasporai-un-imigrantiem#tab5>
4. Gross D. *Uzdevumi darbam ar Gundegas Sējas grāmatu „Kā ES ar OPI braucu LATVIJU lūkoties” Uzdevumi 10–12 gadus veciem bērniem*. Tiešsaistē: http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/opis.pdf

5. Klēvere-Velhli I., Naua N. *Latviešu valoda studentiem*. R., LVA, 2012.
6. Lasāmā grāmata 12-14 gadus jauniem latviešiem pasaulē. LVA, 2015.
Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/e-DIA_LasGr.pdf
7. *Latviešu valodas darbības vārdu tabulas. Latvian Verb Tables. Таблицы глаголов латышского языка*. Mācību un metodiskais materiāls. Rīga: LVA, 2014. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Macies/DarbibasVarduTabulas_2014.pdf
8. *Latviešu valodas rokasgrāmata*. Tiešsaistē: <http://valodasrokasgramata.lv/>
9. *Lietotnes latviešu valodas apguvei*. LVA. Tiešsaistē:
<http://maciunmacies.valoda.lv/valodas-apsuve/gramatika#tab2>
10. *Mācāmies latviešu valodu*. Digitāls mācību materiāls bēgļiem un patvēruma meklētājiem. 10–12 gadi. LVA. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/speles/Macamies_latviesu_valodu_10-12_gadi/
11. Neimane G. *Spēles un uzdevumi latviešu valodas apguvei*. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Speles_un_uzdevumi.pdf
12. Putene K. *Mācību materiāli darbam ar diasporas skolēniem*. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Macibu_materials.pdf?fbclid=IwAR098MAQVt92bjCzCwodGtS81kjrY8irdtrDMcNVS_rchfqwwrouvVuW4k
13. Sarma I., Ābola S., *Latviešu valoda studentiem. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums I*. R., LVA, 2018.
14. Sarma I., Ābola S., *Latviešu valoda studentiem. Lasīšanas tekstu un uzdevumu krājums II*. R., LVA, 2018.
15. *Saziņas tilts. I. Tiešsaistes materiāli valodas apguvei (B1, B2)*. Tiešsaistē:
<http://www.sazinastilts.lv/>
16. *Uzdevumi darbam ar latviešu tautas pasakām. 1.daļa. 8-12 gadus veciem diasporas bērniem*. LVA, 2017. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/kalend_pasakas.pdf
17. Vallenberga I. *Radošā rakstīšana diasporas skolās: romāns „Nams”*. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Radosa_rakstisana_Vallenberga_makets_27%2012%2017.pdf
18. *Zīmuļu pasakas. Uzdevumi 7-9 gadus veciem diasporas skolēniem*. LVA. Tiešsaistē:
http://maciunmacies.valoda.lv/images/Maci/Diaspora_MacibuMateriali/Z%C4%ABmu%C4%BCuPasakas.pdf